

TADEUSZ KMIECIK

PAP SŁUPSK

ZASTRZEŻENIA SENATU STANÓW ZJEDNOCZONYCH DOTYCZĄCE TRAKTATU POKOJOWEGO Z 1919 ROKU

Prezentowany dokument powstał w polskim Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Na piśmie przewodnim znajduje się data 19 listopada 1919 r. Autorstwa dokumentu nie można dokładnie stwierdzić ze względu na nieczytelne podpisy. Oryginał w formie maszynopisu znajduje się w Archiwum Akt Nowych w Warszawie (zespół akt Sztabu Głównego), sygnatura 616/4. Ponadto w piśmie przewodnim znajduje się następujący zapis: „Ministerium Spraw Zagranicznych ma zaszczyt przesłać do wiadomości odpis tekstu do zastrzeżeń Traktatu Pokojowego przyjętych przez Komisję do Spraw Zagranicznych Senatu Amerykańskiego”. Jak wynika z kolejnych adnotacji, oficer łącznikowy Naczelnego Dowództwa przy MSZ przesłał dokument 20.11.1919 r. do Oddziału II Sztabu Generalnego Naczelnego Dowództwa WP. Tekst pozostawiono bez zmian, zachowując pierwotny styl, wprowadzając jedynie niezbędne poprawki ortograficzne i interpunkcyjne.

Celowe jest przedstawienie podstawowych informacji dotyczących udziału Stanów Zjednoczonych w konferencji pokojowej w Paryżu 1919 r. Główną zasadą tej konferencji, rozpoczętej 18 stycznia 1919 r., było postanowienie mówiące, że traktaty pokojowe będą formułowane przez zwycięzców. Decydujące znaczenie w czasie toczących się obrad miało pięć wielkich mocarstw: Wielka Brytania, Francja, Stany Zjednoczone, Włochy i Japonia. Nosiły one nazwę „główne mocarstwa sprzymierzone i stowarzyszone”. „Mocarstwem Stowarzyszonym” w tym gronie były Stany Zjednoczone. Ze względu na tradycje izolacjonalizmu i wymogi polityki narodowej chciały zmanifestować dystans do wielostronnych związków¹. Organem kierowniczym wielkich mocarstw była Rada Najwyższa, utworzona w końcu 1918 r. Składała się z szefów rządów i ministrów spraw zagranicznych. Występowali oni na konferencji jako Rada Dziesięciu, w której skład wchodził prezydent Stanów Zjednoczonych Thomas Woodrow Wilson i sekretarz stanu Robert Lansing. Prezydent USA był zainteresowany urzeczywistnieniem idei Ligi Narodów.

---

¹ W. Dobrzycki, Historia stosunków międzynarodowych w czasach nowożytnych 1815-1945, Warszawa 1996, s. 321